



Strandryddedagen 2014

10. mai 2014 går Strandryddedagen av stabelen over hele Norge. Strandryddedagen er én dag i året hvor flere tusen frivillige rydder sin lokale strand fri for søppel og plast. Vårt overordnede mål er et søppelfritt Norge, med Strandryddedagen tar vi for oss den norske kysten, strandlinjen og havbunnen og rydder opp det vi kan av plast og søppel. Strandryddedagen skal være et enkelt, positivt og gratis miljøtiltak som alle kan være med på. Ved å rydde din lokale strand, bidrar du til å fjerne søppel og plast lokalt, men du bidrar samtidig til å redusere et hurtigvoksende globalt miljøproblem.

Marin forsøpling

Overblikk

Forsøpling og opphopning av plast på strender, langs kysten og på havbunnen er et og alvorlig og hurtigvoksende miljøproblem i Norge og resten av verden. Innen 2020 overstiger den totale mengden søppel i havet 250 millioner tonn, 90% av dette er plast. Vi antar at omtrent 15% av den marine forsøplingen befinner seg på strendene og langs kysten, 15% flyter i de frie vannmassene og danner digre søppelhav der «The Great Pacific Garbage patch» er det mest kjente (OSPAR 2009), men den resterende 70% befinner seg på havbunnen. Tilsiget av søppel og plast i Norsk farvann er anslått til å være rundt 36000 tonn i året. Verdenshavene og alt som lever i dem er noe av det mer spektakulære som finnes på kloden, en skam å fylle det opp med søppel!

Om Hold Norge rent

Hold Norge rent arbeider for et søppelfritt Norge gjennom å engasjere frivillige til ryddeaksjoner gjennom holdningsskapende arbeid og kampanjer. Prosjektets overordnede mål er å engasjere frivillige til opprydding av marint søppel og farlig avfall langs norske strender, kystlinje og havbunn, og å forebygge forsøpling av de marine miljøene. Prosjektet har vokst veldig de siste årene og det folkelige engasjementet for å være med er betydelig. Det ligger an til rydderekord i 2014. Hold Norge rent har et årsverk, en ansatt kampanjeleder, all rydding foregår frivillig og er selvsagt gratis. Avfall Norge har det juridiske ansvaret for prosjektet og Hold Norge rent er finansiert med støtte fra Avfall Norge, Klima- og miljødepartementet, returselskaper og private sponsorer.

	2011	2012	2013
Antall personer som ryddet	1978	4166	10020
Strekning ryddet i meter	100546	152335	289 555
Antall sekker ryddet	1242	3870	9123
Ca vekt på avfallet i kg	18863	59879	115 979
Hvor lang tid ble brukt i timer	391,05	872,3	16094

Figur 1: Nøkkeltall for utviklingen i prosjektet Strandryddedagen fra 2011-2013

Rydderne som deltar på Strandryddedagen er barnefamilier, idrettslag, bedrifter, friluftslivsentusiaster, speidere, surfere, dykkere, skoleklasser, kunstnere, politiske partier, kjærestepar, vel-foreninger, båtclubber, kommuner og mange flere.

Hva finner vi når vi er ute og rydder?

Selv om forekomsten av marint søppel og plast er påvist i betydelige mengder langs kysten og på Svalbard, er kunnskapen om omfanget av problemet og kildene til forsøplingen vi har i Norge begrenset. På Strandryddedagen oppfordrer vi alle til å bruke vårt registreringskjema til å registrere det du finner. På denne måten kartlegger vi hva vi finner på norske strender og hvor mye vi finner. Dette gjør det mulig for oss å se på kildene til den marine forsøplingen. I år skal vi kartlegge hvor mye som kommer fra privatpersoner og hvor mye som kommer fra industrien. Hvor mye av det vi finner som er emballasje og hvor mye som kommer fra land og hvor mye som har sitt opphav i dumping fra industri eller fritidsaktiviteter til havs.

I

Topp 10 registrerte avfallstyper

Gjenstand	2011	2012	2013
Udefinerbare plastobjekter	8813	33285	101 611
Tau under 50 cm	5664	11679	16303
Isopor	2799	10885	19988
Korker (plast og metall)	5445	7774	19212
Plastposer	2783	5614	7874
Plaskflasker/drikkeflasker	1888	4296	10312
Sigaretter	2993	3567	6744
Tau over 50 cm	2299	3344	7238
Byggematerialer	1752	2460	3561
Matemballasje	854	2401	6005

Figur 3: Topp 10 registrerte avfallstyper under Strandryddedagen fra 2011-2013



Figur 2: Søppel som stammer fra at folk kaster dem i toalettet og som skylles ut i fjorden. Her wc-block, q-tips, tannrådholder, biofilter fra renseanlegg

Nytt i år – En Europeisk strandryddedag.

Marin forsøpling er et miljøproblem som skrider over landegrensene. Plast og søppel beveger seg over store avstander med havstrømmer og vind. Når vi rydder strander, finner vi ikke bare søppel fra Norske husholdninger og Norsk industri, men fra flere av landene som grenser til Nordsjøen eller fra Baltikum. Noen

ganger finner vi også søppel som kommer langveisfra. EU-Kommisjonen med Miljøkommissjonæren Janez Potocnik i spissen har derfor tatt initiativ til en Europeisk strandryddedag, også denne 10. mai. Hold Norge rent er den Norske koordinatoren for denne dagen og alle som rydder strender 10. mai her i Norge deltar også på den Europeisk dagen. Her er mer informasjon om denne.



Clean-up Europe: Initiativet til å iverksette en europeisk strandryddedag, også den er 10. mai. Her er kommisjonens pressemelding for et par dager siden http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-437_en.htm

- Det pågår flere prosesser i EU på avfallsfeltet som er aktuelle for Norge og for Strandryddedagen
- Her ligger kommisjonens beskrivelse av problemet http://ec.europa.eu/environment/marine/good-environmental-status/descriptor-10/index_en.htm
- EU-kommisjonen har varslet at de ønsker å vedta et europeisk kvantitativt reduksjonsmål for marin forsøpling. Den nylige høring om marin forsøpling finner du her.
- Behandlingen av Avfallsdirektivet og vedtaket i EU-Kommisjonen fra 4. november 2013 som pålegger medlemslandene å redusere bruken av plastposer, dette har vært utredet i Norge også, men miljødirektoratets råd (tidligere SFT) var å beholde posene, bl.a. fordi de spiller en rolle i avfallshåndteringen vår.

Rydding på havbunnen.

Hold Norge rent har et samarbeid med Norges dykkerforbund, ProDykk, Project Aaware, Project Baseline og Moss undervannsklubb om rydding på havbunnen. Vi opplever at interessen for å bidra til dette har eksplodert det siste året og venter langt flere dykkeraksjoner i 2014 enn i 2013.

GUWAA - Globalt ryddeinitiativ blant dykkere har nettopp flyttet hovedkontoret til Norge <http://whiteflagint.com/guwaa/>

Hvorfor bli med å rydde - 10 gode grunner til å rydde en strand.

1. Ja til rene strender, søppelfri havbunn og et hav fritt for plast!

Norske strender og havbunnen vår er full av sneiper, plastflasker, fiskeutstyr, engangsgriller, sprøytespisser, poser, tauverk, gamle dekk, flasker, bokser og glasskår. Vi er en nasjon av mennesker som elsker å være ute, og vi er heldige som bor i et land med mye spektakulær natur. Forsøpling er farlig og utrivelig å se på. Natur er best uten søppel!

3 korte klipp til inspirasjon

Midway Island: <https://www.youtube.com/watch?v=1I7on22jA48>

Tromsø: <https://www.youtube.com/watch?v=xzklQprO59g>

Hold Norge rent: <https://www.youtube.com/watch?v=DphO7SUcexE>

2. Omfattende skader på livet i havet

Forsiktige anslag viser at omtrent 100 000 marine pattedyr og 1 million sjøfugl dør årlig som en konsekvens av at de hekter seg fast i tauverk, liner og garn. Dyr som sitter fast drukner som regel eller de sulter ihjel. Bare i 2014 er det funnet flere døde pattedyr langs kysten vår som har magen full av plast. <http://www.nrk.no/ostfold/hadde-magen-full-av-plast-og-garn-1.11525094>

De marine pattedyrene som sel, hval og delfiner, men også reptiler som havskilpadder og krokodiller er fasinerende skapninger. Planeten vår blir litt mindre spennende uten dem

3. Fisken vi spiser har plast i magen

Ny forskning viser at 1/3 av fisk undersøkt i den britiske kanalen har magen full av plast. Norsk institutt for vannforskning (NIVA) har nylig dokumentert at torsk i Oslofjorden har magen full av plast. Norge er en stor fiskerinasjon, vi rydder strender for at spiskammeret vårt i havet skal være fritt for plast i dag og i fremtiden. Inspirasjon fra 5gyre Institutes ekspedisjon i Stillehavet.

https://www.youtube.com/watch?v=dv_p-HGLnxs

4. Ingen kan gjøre alt, men alle kan gjøre litt

Hvis alle rydder sin lokale strand løser vi både lokale og globale miljøproblemer på samme tid. Hver kilo du rydder – teller!

5. Kuttskader på mennesker og dyr

Søppel i strandsonen, som for eksempel hermetikkemballasje, sprøytespisser, og annet medisinsk utstyr, kan utgjøre en helsefare for mennesker og husdyr som oppholder seg i nærheten. Hunder og barn kutter seg, og strendene og kysten blir mindre tilgjengelig for bading, turer, soling, strandvolleyball og alt det andre morsomme man kan gjøre ved vannet. Ikke gøy for lokale badegjester og heller turister som kommer på besøk.

9. Lokal forurensning

Mye av plasten som kastes på havet eller i naturen inneholder miljøgifter som kan gjøre skade på naturen lokalt der søppelet befinner seg. Giftstoffer akkumuleres på sikt opp i næringskjeden og er

10. Registrer det du finner på stranda

Selv om forekomsten av marint søppel og plast er påvist i betydelige mengder langs kysten og på Svalbard, er kunnskapen om omfanget av problemet og kildene til forsøplingen vi har i Norge begrenset. På Strandryddedagen oppfordrer vi alle til å bruke vårt registreringsskjema til å registrere det du finner. På denne måten kartlegger vi hva vi finner på norske strender og hvor mye vi finner. Dette gjør det mulig for oss å se på kildene til den marine forsøplingen. I år skal vi kartlegge hvor mye som kommer fra privatpersoner og hvor mye som kommer fra industrien. Hvor mye av det vi finner som er emballasje og hvor mye som kommer fra land og hvor mye som har sitt opphav i dumping fra industri eller fritidsaktiviteter til havs.

Denne rapporten fra 2010 er den siste statusrapporten fra myndighetene, den beskriver en situasjon der vi vet svært lite om mengder og mangler overvåking. Rapporten er under oppdatering hos Miljødirektoratet. <http://www.miljodirektoratet.no/old/dirnat/attachment/2265/Marint.pdf>

Den internasjonale strandryddedagen.

Den norske strandryddedagen har hittil fulgt malen til Ocean Conservancy, som har vært pådriver for internasjonale ryddedager siden 1986. Hver høst samler frivillige ryddere i stadig flere land inn marin forsøpling, og registrerer hva som er funnet etter et fast system. På denne måten har en over tid fått detaljert oversikt over mengden søppel og hvordan den er sammensatt. Den internasjonale Strandryddedagen er på høsten siden den opprinnelig er et Australsk initiativ, der de rydder før sin badesesong begynner, men på den nordlige halvkule rydder vi på våren.



holdNorerent